

Notă analitică

“Modificarea legislației electorale a Găgăuziei”

Legislația electorală a Găgăuziei a fost standardizată și adusă în conformitate cu legislația electorală a Republicii Moldova odată cu adoptarea, în 2015, a Codului electoral al Găgăuziei. Desfășurarea alegerilor pentru Adunarea Populară a Găgăuziei, [în 2016](#), precum și a alegerilor pentru funcția de Bașcan, [în 2019](#), a demonstrat că standardizarea în [Codul electoral al Găgăuziei](#) a legislației electorale a fost o idee bună. Cu excepția unor neajunsuri, inevitabile în astfel de situații, se poate constata că administrarea alegerilor regionale de către o [Comisie Electorală Centrală a Găgăuziei](#) (CECG) a fost satisfăcătoare.

Factorii ce impun armonizarea continuă a legislației electorale

De la adoptarea Codului electoral al Găgăuziei au trecut 5 ani, perioadă în care CECG a testat aplicarea prevederilor noii legislații electorale, acumulând și experiența necesară, în acest sens. La 12 februarie 2020, CECG a publicat un [proiect de lege de modificarea a Codului electoral](#), luând în considerație un șir de factori importanți, pornind de la necesitatea armonizării permanente a legislației electorale regionale cu cea națională, dar ținând cont de alți 4 factori majori:

- de la adoptarea Codului electoral al Găgăuziei, în ultimii 5 ani, în Republica Moldova au avut loc un șir de alegeri – prezidențiale, [în 2016](#); parlamentare, [în februarie 2019](#); și municipale, [în octombrie 2019](#), care au fost însoțite de modificarea legislației electorale;
- în legislația electorală națională au fost introduse modificări esențiale – [în 2016](#), înainte de alegerea directă a președintelui Republicii Moldova; [în 2017](#), pentru alegerea Parlamentului în baza sistemului electoral mixt; [în 2019](#), înaintea alegerilor municipale și revenirea la sistemul electoral proporțional pentru alegerea Parlamentului;
- OSCE (ODIHR) a [publicat toate recomandările de modificare a legislației electorale](#), făcute de-a lungul anilor după monitorizarea alegerilor din Republica Moldova, la care a avut observatori pe termen lung și scurt și care reprezintă o sursă esențială pentru adecvarea legislației electorale naționale la standardele internaționale;
- a fost stabilită cooperarea instituțională între CECG și CEC a Republicii Moldova. Actualmente, ambele instituții activează permanent în baza planurilor strategice de dezvoltare care prevăd, inclusiv, [armonizarea legislației electorale regionale cu cea națională](#) (vezi sarcina nr.3), aducerea acestora în conformitate cu cerințele curente și standardele internaționale.

Principalele domenii de intervenție în legislația electorală

Proiectul CECG de modificare a Codului electoral al Găgăuziei se referă la un șir de subiecte tematice, cum ar fi: a) precizarea principalelor noțiuni utilizate de legislația electorală; b) asigurarea drepturilor electorale ale cetățenilor; c) constituirea și asigurarea activității organelor electorale ierarhice; d) recrutarea și remunerarea personalului organelor electorale; e) finanțarea campaniilor concurenților electorali; f) întocmirea și publicarea listelor electorale; g) colectarea semnăturilor pentru înregistrarea candidaților; h) agitația electorală; i) procedura de votare și asigurarea integrității acesteia; j) facerea bilanțului votării și anunțarea rezultatelor preliminare; k) păstrarea documentației electorale după alegeri; l) reglementarea activității observatorilor locali și internaționali; m) reflectarea campaniei electorale în mass-media; n) depunerea și examinarea contestațiilor; judecarea litigiilor electorale; o) aplicarea pedepselor administrative și penale pentru încălcarea legislației electorale, etc.

Armonizarea Codului electoral al Găgăuziei cu legislația electorală națională este necesară și fiindcă în ultimii ani au intervenit schimbări majore în activitatea unor instituții publice cu competențe în asigurarea unui proces electoral liber și corect. De exemplu, au fost revăzute atribuțiile unora dintre instituțiile respective, o parte a atribuțiilor trecând în competența altor instituții. De aceea, păstrarea redacției vechi a unui șir de articole din Codul electoral al Găgăuziei nu mai corespunde realităților din țară și din regiune.

Astfel, la 21 aprilie 2016 a fost adoptată Legea nr. 76 cu privire la [reorganizarea instanțelor judecătorești](#), care a intrat în vigoare, începând cu 1 ianuarie 2017. Respectiv, în Republica Moldova actualmente există doar 15 instanțe judecătorești de nivelul întâi (judecătorii), față de cele 44 existente anterior. Judecătoriile Ceadâr-Lunga și Vulcănești au fuzionat cu Judecătoria Comrat, formând Judecătoria Comrat. Deci, în Codul electoral al Găgăuziei trebuie revăzute articolele referitoare la numirea membrilor CEC, astfel încât redacția acestora să reflecte o situație de fapt, ci nu una existentă acum 4 ani. Exemplele concrete pot fi invocate, începând cu anul 2018:

- la înregistrarea candidaților pentru asigurarea drepturilor electorale ale cetățenilor la alegeri e nevoie de informații veridice despre persoanele care sunt condamnate la închisoare (privațiune de libertate) prin hotărâre judecătorească definitivă și își ispășesc pedeapsa în instituții penitenciare, precum și persoanele care au antecedente penale nestinse pentru infracțiuni săvârșite cu intenție. Iar organele electorale sunt informate despre existența antecedentelor penale atât de către organele Ministerului Afacerilor Interne, cât și de Autoritatea Națională de Integritate. Ultima instituție nu este vizată în niciun fel în Codul electoral al Găgăuziei;
- principalii actori electorali – partidele politice, sunt înregistrate de Agenția Servicii Publice și nu de Ministerul Justiției. Astfel, informația veridică despre partidele care pot înainta candidați la alegeri poate fi pusă la dispoziția CECG doar de la agenția respectivă, lucru care trebuie fixat în legislația electorală;
- au intrat în vigoare noile prevederi din [Codul serviciilor media audiovizuale](#) și [Codul administrativ](#) al Republicii Moldova, ambele documente având un impact major asupra

modificării regulilor de reflectare a campaniilor electorale și, respectiv, de examinare a contestațiilor în timpul alegerilor.

[Codul bunelor practici în materie electorală](#), adoptat de Comisia de la Veneția în 2002, prevede ca modificarea esențială a legislației electorale să nu fie făcută mai târziu de un an de zile până la alegeri. Totuși, în cazurile când amendamentele vin să îmbunătățească cadrul legal, fără a afecta deprinderile concurenților electorale și a alegătorilor, este admis ca astfel de modificări să fie acceptate.